

Божинка М. Петронијевић
Београд

Марија М. Станојевић Веселиновић
<https://orcid.org/0000-0002-8683-4940>

Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука у Јагодини
Катедра за филолошке науке

УДК 811.112.2:373.7
DOI [10.46793/Uzdanica23.2.009P](https://doi.org/10.46793/Uzdanica23.2.009P)

Оригинални научни рад
Примљен: 17. фебруар 2026.
Прихваћен: 12. мај 2026.

ФРАЗЕМ *BIELEFELD GIBT'S GAR NICHT* У НЕМАЧКОМ ЈЕЗИКУ НА ПУТУ НЕОЛОГИЗАЦИЈЕ

Айсиџракиј: Нови тип фразеологизације – *неолоџизација* на примеру *Bielefeld gibt's gar nicht* је предмет приложеног рада; за разлику од досадашњих истраживања, ово покрива домен интернета, а онлајн-јединице су неретко преузете и из штампе. У речницима немачког језика типа DUDEN, овај фразем није забележен; широко распрострањен је у језику младих, примери говоре да је у тој употреби неких 25 година, као обележје текстуалне врсте *виц*, али да још увек није лексикализован, већ се да проматрати као *нелексикализовани неолоџизам*, чиме постаје језичка јединица посебне лексикографије, у немачком означена као *Neologismenlexikographie*.

Кључне речи: фразем, лексем, околионализам, неологизам, структура (синтаксичка/семантичка).

1. УВОД

Тема назначена у наслову овог рада је данас очито веома актуелна (види Муминовић 2019: 12; Поповић 2021: 263–293); она отвара многа питања из домена лексикологије и фразеологије као њене поддисциплине, те неологизације и фразеографије; доскора су обе дисциплине имале лексикализоване језичке јединице (ЛЈ) за предмет истраживања, укључујући и лексикографију као њихов примењени део. Те јединице су по облику биле речи (*лексеми*) или *фразе* различите синтаксичке структуре са једном, ређе више, сем-структура, у литератури означене као *фразем/а*, *фразеолоџизам*, *фразеолексеми* (детаљније о овоме код Б. Петронијевић 2016, 2018). Насупрот овим системским ЛЈ у говору, у штампи, а посебно у књижевним текстови-

ма, наилазило се и наилази на нелексикализоване ЛЈ које се доводе у везу са појмовима *неолојизам* и *оказионализам*, очито не увек јасно разлучене у литератури (уп. Флајшер 1997; Флајшер, Барц 1992; Бургер 2010).

Разлика између *неолојизма* и *оказионализма* огледа се у чињеници да *оказионализми* означавају *ad hoc сџрукџуре* (семантичке, синтаксичке и творбене) које ситуационо настају и веома ретко остају (Херберг 2001); *неолојизми* могу бити лексикализовани уколико означавају неки изузетно битан и нов садржај за једну друштвену и језичку заједницу. Овоме по правилу може претходити дужи период од саме појаве такве ЛЈ до њене *неолојизације*, а у случају предметног фразема око 25 година. Она је данас забележена као онлајн ЛЈ, а примери који илуструју овај фразем преузети су из корпуса OWID (owid.de). Укупно је претражено 693 примера; већина њих указује на историјат настанка самог фразема, нераскидиво повезан са дискурсом теорије завере о '(не)постојању града Билефелда'. Следећи примери преузети су из дискурса теорије завере (www.owid.de):

(1) [...] Wenn irgendein Spinner ein Buch drüber schreibt, dass es *Bielefeld nicht gibt* oder keinen Holocaust gab oder was weiß ich was und das wird zum Riesenerfolg und überall besprochen, selbst wenn zerrissen, müsste man es bei dem entsprechenden Thema auch erwähnen. Ist ein wenig unglücklich, dass die Diskussion archiviert ist. [...] (Diskussion: Milton Friedman / Archiv / 2009, In: Wikipedia – URL: http://de.wikipedia.org/wiki/Diskussion:Milton_Friedman/Archiv/2009; Wikipedia, 2011);

(2) {{pro}} Trublu [[Benutzer Diskussion:Trublul?!]] 16:30, 23. Jan 2006 (CET) {{pro}} – auf jeden Fall lesenswert. PS: *Bielefeld gibt es nicht*, auch wenn sie uns das weismachen wollen; [...] (Diskussion: Bielefeldverschwörung/Archiv/2006, In: Wikipedia – URL: <http://de.wikipedia.org/wiki/Diskussion:Bielefeldverschwörung/Archiv/2006>; Wikipedia, 2011);

(3) Es gibt leider immer noch Leute, die über jeden Mist lachen und selbst den Witz, dass es *Bielefeld nicht gibt* (Hurra, Hurra, ich lach mich tot), noch lustig finden. Arminia 19:54, 17. Dez 2004 (CET) [...]. (Diskussion: Bielefeld/Archiv/2004, In: Wikipedia – URL: <http://de.wikipedia.org/wiki/Diskussion:Bielefeld/Archiv/2004>; Wikipedia, 2011).

Многи од тих примера преузети су из језика штампе:

(4) Der 29-Jährige war in ein Bettengeschäft eingestiegen und lag schlafend in einem Ausstellungsbett. Vermutlich konnte der Gauner, der eine schwere Kindheit und eine kaputte Ehe mit sich trägt, nicht nach Hause, weil er noch eine Leiche im Keller hat. Wenn es nicht nur ein Traum war, weil es *Bielefeld ja gar nicht gibt*. (*Die Tageszeitung*, 21. 2. 2019);

(5) Die Frage, ob es *Bielefeld eigentlich gibt*, kursiert seit 15 Jahren. Seit jenem Abend, als ein Kieler Informatikstudent in offenkundig bierseliger Stimmung die krude Theorie aufbrachte, dass die ostwestfälische Stadt am Teutoburger Wald gar nicht existiere [...]. (*Süddeutsche Zeitung*, 11. 12. 2009);

(6) [...] *Bielefeld gibt es gar nicht* – heißt es immer. Kann aber nicht stimmen – aus zwei Gründen: Erstens sind die Fußballer von Arminia Bielefeld gerade von der

3. in die 2. Liga aufgestiegen. Und vor allem, zweitens, kommt Jana Hägerich aus Bielefeld. (*Nürnberger Nachrichten*, 19. 5. 2015)

2. АНАЛИЗА ФРАЗЕМА *BIELEFELD GIBT'S GAR NICHT*

2.1. СЛИКА

Напред наведени примери као илустрација за горе наведени нелексистиковани фразем указују на *слику* као диференцијално обележје; она овај фразем јасно одваја од оних лексикализованих; заправо, она је онај елемент који у фразему носи обележје 'прозиран', што олакшава и тумачење саме структуре фразема; у конкретном случају лако је изводљива комуникативна ситуација са најмање два учесника или актера: студенти X и Y; X је из места Кил у Немачкој, Y гост из Билефелда, такође из Немачке; X (информатичар) оставља утисак и чуђење да овај град уопште постоји у Немачкој и тиме га чини опште 'непознатим'. Ову комуникативну ситуацију можемо свести на следећу слику: *Bielefeld? Das gibt's doch gar nicht!*

Из ове премисе изведен је ($\Rightarrow$) и сам фразем *Bielefeld gibt's doch gar nicht*. На путу неологизације ова слика ће губити на конкретности и општрини, а сам фразем ће добијати на општости. На овом путу он, како показују примери, још увек означава девалоризацију исказа и иронично порицање одређеног садржаја.

2.2. ФОРМАТИВ

Лексикализовани фраземи за *форматив* имају синтаксичке структуре означене у литератури као *фраза*; њен тип зависи од *нуклеуса* саме фразе, а у литератури су забележене: именичке (NP), придевске (AdjP), прилошке (AdvP), предлошке (PrepP) и вероватно најфреквентније – глаголске или вербалне (VP); то потврђују како једнојезични, тако и двојезични фразеолошки речници генерално, посебно они везани за конкретни језички пар; потврду за то налазимо и у литератури из домена фразеологије. Поповић (2021: 267), наслањајући се на руску лингвистику, говори о синтаксичким фразеологизмима; исто потврђује и Пејановић (2018: 363–373). Обе ауторке, међутим, под овом категоријом подразумевају комуникативне фраземе као подтип синтаксичких фразема. Речници првог типа, једнојезични немачки речници, јесу следећи: WAHRIG (*Deutsches Wörterbuch* 1975), WDG (*Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache* 1952–1977), DUW (*Duden Deutsches Universalwörterbuch* 1996), те најновији DWDS, дигитални речник немачког језика који као базу има WDG; у други тип могли би се сврстати

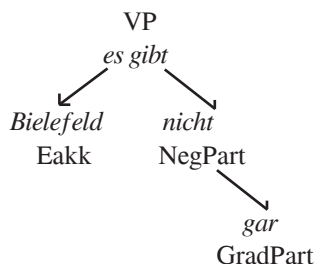
Вајнбергеров (2012) српско-хрватско-немачки речник и немачко-српски / српско-немачки чији су аутори Петронијевић и Вујчић (2021).

- (7) (AdjP) *alt wie Methusalem* (Петронијевић, Вујчић 2021: 20);
- (8) (PrepP) *heite vom Scl bis zur Sohle* (Петронијевић, Вујчић 2021: 158);
- (9) (VP) *sich auf seinen vier Buchstaben ausruhen* (Петронијевић, Вујчић 2021: 25);
- (10) (NP) *Strafe Gottes* (Петронијевић, Вујчић 2021: 146);
- (11) (PrepP) *unter der Hand* (Петронијевић, Вујчић 2021: 151).

У литератури, а и у речницима, среће се и посебан облик нуклеуса који асоцира на морфолошки облик придева, компаратив, што може довести до извесних недоумица у тумачењу. Фраземи овог типа су заправо именовани према ономасиолошким критеријумима, са претпостављеним поређењем са поредбеном партикулом *wie* или *als* у немачком језику (в. у Пилц 1981; Штефенс 1986; Станојевић Веселиновић 2018; Зарифовић Грковић 2020: 19; Ивановић 2021). Финк-Арсовски (2002) уместо компаративних фразеолошких ЛЈ говори о поредбеним фразеологизмима; за хрватски језик, као и за српски, она за поредбену партикулу наводи *као*; у литератури среће се и предлог *йоредбени* са допуном у генитиву (Egen); назив *йоредбени фразем* срећемо и код Мршевић-Радовић (1987, 2008); и она за поредбену партикулу наводи *као*. Упореди:

- (12) *gesund wie ein Fisch im Wasser* (Станојевић Веселиновић 2018: 185)
– *здрав као грен*;
- (13) *глуп као ђускија* (Финк-Арсовски 2002: 30);
- (14) *разликовати се као дан и ноћ* (Мршевић-Радовић 2008: 35);
- (15) *päpstlicher sein als Papst* (Станојевић Веселиновић 2018: 324);
- (16) *бити бела попут снега* (Станојевић Веселиновић 2018: 168).

Нелексикализовани фразем *Bielefeld gibt's gar nicht* је очито по облику *їлаїолска фраза* (VP); њен нуклеус, међутим, није глагол *geben*, већ израз *es gibt*, у значењу 'existieren', који се јавља очито само у 3. лицу сингулара и регира допуну у акузативу (Eakk) (уп. Хелбиг, Шенкел 1969: 216). На дијаграму би то изгледало као што следи:

Из овога се може закључити да је ова нелексикализована ЛЈ синџирички фразем који подлеже структури, као и лексикализовани фраземи – по облику глаголачки фразем са једном допуном (*Eakk*) и једном негационом партикулом (*nicht*) као додатком. Особеност се огледа само у изразу, а не у чистом глаголу као нуклеусу. Негациона партикула (*nicht*) и сама регира партикулу *gar* као додаток; ова спада у категорију партикула за градацију, по Енгелу *Gradpartikel* (Енгел 1996: 764).

2.3. ЗНАЧЕЊЕ

Лексикализовани фраземи представљају најчешће моносемне ЛЈ, иако су ретки, али и могући, и полисемни фраземи (Штефенс 1986: 223; Пејановић 2018: 368; Зарифовић Грковић 2021: 39; детаљније о овоме види код Станојевић Веселиновић¹ 2023: 340–346).

Као семантичке структуре (*семеме*) они заједно са формативом чине једну целину као структуру на два нивоа или равни. Семантичка раван бележена је у досадашњој пракси немачког језика на два начина; у старијим речницима општег типа (WAHRIG 1968, 1975; WDG 1952–1977, DUW 1996) превагу има *неприфраза*, као у примеру (7) *alt wie Methusalem (sehr alter Mann)* (DUW 1996: 1612; WAHRIG 1975: 2497), и (11) *unter der Hand (nicht auf dem sonst üblichen Wege, sondern in einer sich als günstig erweisenden weniger öffentlichen Weise)* (DUW 1996: 659). У новом дигиталном речнику немачког језика DWDS (*Digitales Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache*), чија је основа WDG, превагу имају синоними, односно *идентификациони*, како их назива Пејановић (2018: 364); ови са лексикализованим фраземом као ЛЈ стоје у односу *парцијалне синонимије* и по правилу су општије семантичке структуре. Фразем у примеру (8) *vom Scheitel bis Sohle* описан је тако као *ganz, gänzlich* (DWDS), фразем у примеру (9) *sich auf seinen vier Buchstaben ausruhen* као *sich hinsetzen* (DWDS), а *unter der Hand* као *heimlich* (DWDS).

Ове поставке не важе и за нелексикализоване фраземе, па тако и за *Bielefeld gibt's gar nicht*; могуће је, међутим, да матерњи говорници немачког језика (*native speaker*), посебно млади, и дођу до неког синонима. Независно од тога, а на основу слике, могућа је и општа семантичка формула коју записујемо као:

'NON (EXIST (P))'

P – пропозиционални садржај.

¹ Као илустрацију за полисемију фразема ауторка у српском језику наводи пример *надути се као жаба*, са две семеме: 1) 'утојити се' и 2) 'уобразити се, гордити се'; а у немачком фразем *hart sein wie ein Stein*, исто са своје две семеме: 1) 'онај који је хладнокрван, без емоција' ('*steinhart*') и (2) 'предмет или ствар која је веома тврда' ('*hart*').

3. НЕОЛОГИЗМИ И ПРЕВОЂЕЊЕ

Лексикализоване фразеолошке ЛЈ, генерално, а то потврђују и напред наведени примери (7)–(11), представљају све више предмет интересовања транслатологије и транслатолога. Преводачкој пракси у српском језику као језику циљу (ЈЦ) на располагању стоје две врсте речника као помоћна средства: први и најчешћи су *двојезични* фразеолошки речници, попут Мразовић, Приморац (1991), варијанта а), док другу групу чине *преводни* речници (*Übersetzungswörterbuch*), варијанта б), аутора Петронијевић, Вујчић (2021).

Двојезични фразеолошки речници имају сложенију структуру у поређењу са преводним речницима. Тако двојезични фразеолошки речник Мразовић, Приморац (1991) у опису фразема на српском језику као ЈЦ користи комбинацију различитих поступака: *йерифразу* (7а), *фразем* (8а), *синониме*, као и *фразем* и *синониме* (11), и то све као *йреводне еквиваленције* различитог степена. Уп. Мразовић, Приморац (1991):

(7а) *alt wie Methusalem – im biblischen Alter stehen* (1991: 585);

(8а) *vom Scheitel bis zur Sohle* – *од главе до йеће; скроз наскроз* (1991: 726);

(9а) *sich auf seinen vier Buchstaben ausruhen* – нема еквивалент;

(10а) *Strafe Gottes* – нема еквивалент;

(11а) *Unter der Hand* – *исјод руке; (йо)йајно, йоверљиво* (1991: 388).

Све фразеолошке ЛЈ у српском језику које се јављају као еквиваленти полазним немачким фраземима представљају производ самих аутора; уз сваки оригинални фразем они наводе и обележје стилског слоја. Међутим, основно обележје овог типа речника, а самим тим и фразема у њему, јесте чињеница да се фраземи у језику изворнику (ЈИ) јављају у тексту (Т1), док у српском језику као језику циљу (ЈЦ) текст (Т2) изостаје и наводи се само еквивалент – један или више њих – као у примерима (7а)–(11а).

Речник Петронијевић, Вујчић (2021) припада типу *йреводног* речника (*Übersetzungswörterbuch*). Еквивалентне ЛЈ у ЈЦ (српском језику) проистичу из превода оригиналног текста (Т1) у *йранслај*, односно превод (Т2). Текст Т1 не мора бити јединствен нити потицати само од једног аутора; напротив, он може обухватати више текстова и више аутора. Као еквиваленти и кореспонденти, лексикализовани фраземи се у српском језику као ЈЦ по правилу јављају као фраземи, било апсолутни, било парцијални. Илустрације ради, наводимо примере (7б)–(11б) варијанте б) (Петронијевић, Вујчић 2021):

(7б) *alt wie Methusalem* – *сйар као Мејузалем*² (2021: 20);

(8б) *vom Scheitel bis zur Sohle* – *од главе до йеће* (2021: 158);

² Као синоним фразему *сйар као Мејузалем* у српском језику среће се и фразем *сйар као Библија* који се, иначе, нигде не наводи у двојезичним речницима; ми га срећемо код

(9b) *sich auf seinen vier Buchstaben ausruhen* – *исјирјужити све четири* (2021: 25);

(10b) *Strafe Gottes* – *божја казна* (2021: 146);

(11b) *Unter der Hand* – *исјог руке* (2021: 151).

Испод сваког овде наведеног фразема у речнику следе текстови (Т1) и (Т2), које због ограниченог простора не наводимо.

Фразем *Bielefeld gibt's gar nicht* у немачком језику очито још увек није лексикализован у фразеолошки систем тог језика, те сходно томе нема ни преводни еквивалент у српском језику као језику циљу (ЈЦ). То, ипак, не значи да фразем који није лексикализован не може бити преведен. О том питању детаљније види код Шилер (2006: 62–66), где ауторка разматра неологизме као проблем у превођењу, а под неологизмима она говори о оканализмима.

Овај фразем, као и њему сличне лексичке јединице може одликовати изражена сликовитост, због чега СЛИКА има централну улогу у разумевању њиховог значења. Управо из сликовне компоненте произлази закључак да се наведени фразем може сврстати у категорију комуникативних фразема, што нас даље наводи на закључак да га је могуће превести на српски језик различитим средствима: *несјварн/о*, *исјирјујован/о*, *лјујосј*, при чему су могуће и рутинске формуле, попут *ма дај!*, *ма дааај!*, *како да не!*, *ма немој!* (о рутинским формулама види код Поповић 2021).

4. ЗАКЉУЧАК

Фразем у називу приложеног рада *Bielefeld gibt's gar nicht* илуструје појаву из области фразеологије као поддисциплине лексикологије која није језички специфична, већ се среће и у другим језицима, па самим тим са знање везано за овај фразем не важи само за немачки језик; за ову област очигледно су потребна додатна и дубља истраживања.

Као нелексикализована ЛЈ овај фразем (неологизам) показује у мноме сличности са лексикализованим ЛЈ – по облику (формативу) реч је о *вербалној фрази* са безличним изразом *es gibt* као нуклеусом; у самој структури фразема приметан је и *швојоним* новијег датума, *Bielefeld*, што га чини посебним (уп. Петронијевић 2025: 95–111).

Употреба овог фразема чини га групним, тачније лексичком јединицом (ЛЈ) у језику младих; опис значења изостаје, а лингвистима и обичним говорницима немачког језика остаје да на основу СЛИКЕ дођу до значења. На основу те СЛИКЕ ми до њега долазимо посредно и преводимо га као *не-*

Станојевић Веселиновић 2018: 221 (пример: „Glumica Karmen Silvera [...] izgleda da je stara kao Biblija.”); као и у *Речнику српског језика* (РСЈ 2007: 83).

сїваран, исиїрийован, глїуосїї или рутинским формулама ма гај!, ма гааај!, како га не!, ма немој!, што га очито сврстава у категорију комуникаїивних фразема као подврсту фразема.

ИЗВОРИ³

Мразовић, П., Приморац, Р. (1991). Mrazović, P., Primorac, R., *Nemačko-srpskohrvatski frazeološki rečnik*. Beograd: Naučna knjiga.

Вајнбергер, Х. (2012). Weinberger, H., *Kroatisch/Serbisch-Deutsches phraseologisches Wörterbuch: angeordnet nach semantischen Gruppen*. Wien: Facultas.

Петронијевић, Б., Вујчић, Н. (2021). Petronijević, B., Vujčić, N., *Phraseologisches Übersetzungswörterbuch Deutsch–Serbisch / Serbisch–Deutsch = Prevodni frazeološki rečnik nemačko-srpski / srpsko-nemački*. Berlin: Frank & Timme.

PCJ (2007). Речник српскога језика. Нови Сад: Матица српска.

DUW (1996). *Duden Deutsches Universalwörterbuch*, 3., völlig neu bearb. und erw. Aufl. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag.

DWDS (n.d.). DWDS – Digitales Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. Leibniz-Institut für Deutsche Sprache. <https://www.dwds.de>.

OWID (n.d.). OWID – Online-Wortschatz-Informationssystem Deutsch. Institut für Deutsche Sprache. <https://www.owid.de>.

WAHRIG (1968). Wahrig, G., *Deutsches Wörterbuch*. (1. Aufl.). Gütersloh: Bertelsmann Lexikon-Verlag.

WAHRIG (1975). Wahrig, G., *Deutsches Wörterbuch*. (2. Aufl.). Gütersloh: Bertelsmann Lexikon-Verlag.

WDG (1952–1977). *Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache*. Berlin: Akademieverlag.

ЛИТЕРАТУРА

Бургер, Х. (2010). Burger, H., *Phraseologie: eine Einführung am Beispiel des Deutschen*. Berlin: Erich Schmidt.

Енгел, У. (1996). Engel, U., *Deutsche Grammatik* (3., überarb. Aufl.). Heidelberg: Julius Groos.

Зарифовић Грковић, М. (2020). Zarifović Grković, M., Gordost u frazeologiji nemačkog i srpskog, *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, knj. XLV(1), 17–31.

Зарифовић Грковић, М. (2021). Zarifović Grković, M., *Sedam smrtnih grehova u nemačkoj i srpskoj frazeologiji: Kontrastivna i konceptualna analiza* (doktorska disertacija). Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet.

³ Уз ову овде наведену листу речника види и друге код Зарифовић Грковић 2021: 312.

Ивановић, Б. (2021). Формална обележја компаративних фразеологизама у средњевисоконемачком језику, *Филолоџ*, XII(23), 363–379. DOI: [10.21618/fil-12123363i](https://doi.org/10.21618/fil-12123363i).

Мршевић-Радовић, Д. (1987). *Фразеолошке глагољско-именичке синџајме у савременом српскохрватском језику*. Београд: Филолошки факултет у Београду.

Мршевић-Радовић, Д. (2008). *Фразеологија и национална култура*. Београд: Библиотека Књижевност и језик.

Муминовић, Ф. (2019). Muminović, F., *Neologismen in Jugendzeitschriften und Jugendforen = Neologizmi u časopisima i forumima za mlade* (završni diplomski rad). Filozofski fakultet, Univerzitet u Sarajevu.

Пејановић, А. (2018). О једном типу синтаксичких фразеологизама. *Српски језик*, XXIII, 363–379.

Петронијевић, Б. (2016). Petronijević, B., *Teorija i praksa nemačko-srpske i srpsko-nemačke frazeologije i frazeografije. U carstvu reči – jezici i kulture*, Zbornik radova u čast prof. dr Jovanu Đukanoviću povodom 85. rođendana. Filološki fakultet u Beogradu, FOCUS – Forum za interkulturalnu komunikaciju, 80–96.

Петронијевић, Б. (2018). Petronijević, B., *Prevodna leksikografija – frazeološki rečnici i njihova struktura*, *Filolog*, Vol. 18, 13–29, <https://doi.org/10.21618/fil1818013p>.

Петронијевић, Б. (2025). Топоними у структури немачких фразеологизама и њихови српски кореспонденти. *Српски језик*, 30(1), 95–111. <https://doi.org/10.18485/sj.2025.30.1.4>.

Пилц, К. Д. (1981). Pilz, K. D., *Phraseologie: Redensartenforschung*. Stuttgart: Metzlerische Verlagsbuchhandlung.

Поповић, Љ. (2021). Комуникативне формуле у српском језику: Питања типологије и анализе. *Зборник Мајице српске за славистику*, Вол. 100. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 263–293.

Ристић, Г. (2013). Ristić, G., *Somatizmi u nemačkoj i srpskoj frazeologiji* (doktorska disertacija). Novi Sad: Filozofski fakultet.

Станојевић Веселиновић, М. (2018). *Компаративни фразеологизми за језички пар српски–немачки* (докторска дисертација). Универзитет у Крагујевцу, ФИЛУМ.

Станојевић Веселиновић, М. (2023). Парадигматски односи компаративних фразеологизама у српском и немачком језику. *Српски језик: студије српске и словенске*, 28(1), Article 19, 337–350. DOI [10.18485/sj.2023.28.1.19](https://doi.org/10.18485/sj.2023.28.1.19).

Финк-Арсовски, Ж. (2002). Fink-Arsovski, Ž., *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra*, Zagreb: Filozofski fakultet.

Флајшер, В. (1997). Fleischer, W., *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Niemeyer.

Флајшер, В., Барц, И. (1992). Fleischer, W., Barz, I., *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Niemeyer.

Хербергер, Д. (2001). Herberg, D., *Neologismen der Neunzigerjahre*. In: G. Stickel (Ed.), *Neues und Fremdes im deutschen Wortschatz: Aktueller lexikalischer Wandel* (Jahrbuch des Instituts für Deutsche Sprache 2000, 89–104). Berlin, New York: De Gruyter.

Хелбиг, Г., Шенкел, В. (1969). Helbig, G., Schenkel, W., *Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Verben*. Leipzig: VEB Bibliographisches Institut.

Шилер, А. (2006). Schüler, A., Neologismen als Übersetzungsproblem. *Lebende Sprachen: Zeitschrift für interlinguale und interkulturelle Kommunikation*, 51(2), Berlin: De Gruyter, 62–66.

Штефенс, Д. (1986). D. Steffens, *Untersuchungen zur Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache unter lexikographischem Aspekt: Bedeutungsbeschreibung von Phraseologismen mit der Basiskomponente Hand, Herz und Auge im einsprachigen synchronischen Bedeutungswörterbuch* (doktorska disertacija). Humboldt Universität zu Berlin.

Božinka M. Petronijević

Belgrad

Marija M. Stanojević Veselinović

Universität Kragujevac

Fakultät für Lehramtsbildung in Jagodina

DAS PHRASEM *BIELEFELD GIBT'S GAR NICHT* IM DEUTSCHEN AUF DEM WEG ZUR NEOLOGISIERUNG

Zusammenfassung: *Bielefeld gibt's gar nicht* ist ein Phrasem, das seit 25 Jahren in der *Jugendsprache* der Deutschen im Gebrauch ist, wohl aber *unlexikalisiert* bleibt und daher zur Kategorie der *Neologismen* gehört. Das Bild, das diesem Phrasem im Kern liegt, ordnet dieses zur Kategorie der *kommunikativen* Phraseme; zu beschreiben wäre dieses Phrasem daher mit Phrasen wie *ach wo / ach was* oder Nomina wie *Blödsinn, Quatsch, Unsinn*, die allesamt LE zur 'Verneinung von P' darstellen. Von der Form (*dem Formativ*) her ist das unlexikalisierte Phrasem *Bielefeld gibt's gar nicht* eine *Verbalphrase*, mit *es gibt* als Nukleus, der eine Ergänzung (*Bielefeld*) und eine Angabe regiert: eine Ergänzung (Eakk) – ein Nomen (N) im Akkusativ – sowie die Negationspartikel *nicht* als Angabe. Semantisch gesehen ist die Eakk ein *Toponym* (*Bielefeld*), was offensichtlich neu in der Phraseologie ist und einen Ansporn für weitere Untersuchungen darstellt.

Schlüsselwörter: Phrasem, Lexem, Okkasionalismus, Neologismus, (syntaktisch/semantisch) Struktur.